

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1901. OKTÓBER HÓ 20.

I. ÉVFOLYAM 4. SZÁM. ==

== MEGJELENIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. ==

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Ujévig 3 korona.

Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

I. ÉVFOLYAM.

4. SZÁM.

1901. OKTÓBER 20.

Alföld.

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI,
TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓSEF FŐHERCEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Ujévig 3 kor. Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

DR. BARABÁS BÉLA, Nagyvárad országgyűlési képviselője.

A NAGY KÖZÖNSÉGRŐL ÉS MAGUNKRÓL.

Az „Alföld“ az első szépirodalmi, művészeti, kritikai képes folyóirat, mely a vidéken megjelenik.

Jelentős dolog ez, mit Arad és az Alföld intelligens közönsége tesz lehetővé. A nagyközönség, — amely lelkesedni tud a szépért . . . Pártolja mindazt a mi arra méltó.

Ily szeretetreméltó pártfogással fogadta folyóiratunkat a nagy közönség: Melynek tudatában — örömmel, a fáradhatatlan munka kitartásával, még ez idő szerint igen nagy áldozatok árán bocsátjuk utnak az „Alföld“ negyedik számát.

És erős a hitünk, hogy győzni fogunk, hogy beláthatlan időig éppen olyan szeretettel fogadják lapunkat, mint a milyen szeretettel mi azt utnak bocsátjuk.

Eredj hát folyóiratunk . . . Kopogtass, és találj nyílt ajtókra művelt közönségünk szívében. S amint megtetted utadat azokhoz, kik szeretnek, s a kiknek a vidéki magyar-irodalom művészet, haladásáról viszel hiradást írásban és képből, úgy mi is fokozottab lelkesedéssel küldünk jóakaróinkhoz.

Utadban nem állíthat meg semmi, mert azt az utat a melyen haladni fogsz, a haza és a művészet szeretetének lángoló szövétaeke világítja be; utad az egyeneség, a tárgyilagosság feltartóztatlan utja leend.

Hódítsd meg magadnak városunk, és az Alföld hazafias közönségét, beleértve azokat is, kik bár idegen nyelven, de magyar érzéssel csügnek ezen a földön.

„Melyen annyiszor apáink vére folyt“ Minden talpalatnyi tér, melyet elfogalsz, minden lépés, melyet közönségünk szeretetének jegyében teszel, — egy-egy határ kő leend — a haza szeretet, a magyar irodalom, és művészet előrehaladásában.

Mi pedig kérjük munkánkhoz, a nagy közönség szives pártfogását.

H. Liptófalvi István.

Az „Alföld“ munka társai. Főmunkatárs: *Hunyár* Algernon. Folyóiratunkba

irnak; *Szathmáry* Zoltán, dr. *Bignióné* Mártonffy Aranka, *Csutak* Médi, *Vass* Géza, *Kálmán* Mihály dr., *Kormos* Sándor, *Zima* Tibor, *Farkas* Ferencz, *Sugár* Jenő dr. *Boros* János, *Honthy* István, *Nikelszky* Géza, *Bors* Emil, *Pör* László és *Földes* Miklós.

BARABÁS BÉLA.

(b. j.) Az idej tiszta választások egyik legnagyobb meglepetése tagadhatatlanul *Barabás* Béla megválasztása volt Nagyváradon.

Országos nagy esemény, mert Magyarországnak 15 éven át volt miniszterelnökét *Tisza* Kálmánt bukattta meg, aki ily módon egyelőre mandátum nélkül maradt.

Bennünket Nagyvárad után legjobban érdekel ez ügy, mert *Barabás* Béla itt született, közöttünk élt és itt lett nagygyá.

Már mint fiatal jogász is kivált pályatársai közül. Dieső függetlenségi eszméiért, ékes szólásáért, igaz szókimondásáért már ekkor is, nagyon szerették úgy, hogy őt választották meg az „Egyetemi Kör“ elnökének. Midőn szülővárosába visszaérkezett a fiatalság között vezető szerepet vitt itthon is. Mindenkor lelkes rajongással lobogtatta a függetlenségi zászlót és buzdította erre az akkori fiataltságot.

Később az aradi függetlenségi pártnak volt vezére és mint ilyen nagy szolgálatokat tett az akkori függetlenségi pártnak, mely az ő vezetése alatt lett erősebbé és tömörebbé.

Ezelőtt tíz évvel lett a magyar parlament tagja; ekkor választotta meg első ízben a *gyómai* kerület képviselőjének, és bár azóta igen nagyot fordultak a politikai viszonyok, változtak kormányok, jelszavak, de *Barabás* maradt rendületlenül az aki volt: a puritán jellemű, szókimondó, igaz, önzetlen hazafi, aki a 48-as eszmékért küzdött tovább a parlamentben, amely sok sikerének volt színhelye. Hatalmas szónoklatai, zamatos magyarsággal elmondott velős érvelései, gyakran okoztak consternációt a kormánypárti sorokban, ahol épen úgy tisztelték őt, mint saját pártjában. Most harmadik ízben választották meg őt Gyomán képviselőnek, ahol népszerűségét nem tudta legyőzni sem a jelszavak változatossága, sem befolyás, sem ármány, sen pedig az erőszakosság.

Most, hogy az egész ország, sőt a magyar határokon túl is foglalkoznak *Barabás* szemé-

lyével, — kinek tiszteletet érdemel minden politikai ténykedése, — amikor Nagyváradról külön vonaton jönnek őt megtisztelni; hozván a Tiszák városából ünnepeztetést és dicsőséget városunk szülöttének: akkor a Golgothák városának lakói — tisztelet a kivételeknek — távol tartják magukat ezen hazafias ténykedéstől, politikai tüntetésnek magyarázzák a hazafiság legszebb erényének ünnepeztetését, és a gyászos október hatodikát tüntető távollétükkel még fájóbbá teszik az igaz magyar érzelmeknek.

remegteti az embert, a szívet, az agyat; elébe tárja a kérelhetetlen igazságot ridegen, nem lehet vele vitázni; igaz az utolsó szóig, igaz minden állítása.

. . . Látod, mondják a lehulló cseppek, — ilyen az élet, így mulik el az is, mint a fű, mint a virág S mégis te gyarló ember oly nagynak tartod magad, büszkélkedel, fenthordod a fejed, vakmerően szállsz porbe az éggel, pedig porszem, vagy semmi egyéb!

. . . Hivalkodol, csillogsz, ragyogsz, aranyos ruhával elhomályosítod a sugárt, a napot, azt hiszed te vagy a minden, az ur; pedig lekerülsz te is a porba, porrá leszel s ha ma rád hullunk,

(Mütermánk felvétele.)

NAGYVÁRADI VÁLASZTÓK ARADON.

ŐSZI HANGULAT.

Elborult a sugár, szürke felhő takarja az eget s lassu kopogással szítal az eső . . .

Ősz van, csakugyan ősz van; szürke, bánatos ősz. Az elmulás, a halál ideje, sőt nem is a halálé már, hanem a temetésé. Igen a temetésé! A szürke felhőtábor a fekete posztó: a letarolt rét a gyászos ravatal; az őszi szél bugása a hallottas ének, a gyász induló; az eső cseppek a könnynek árja.

Milyen lassan hull alá az égből, milyen szomoruan, ép úgy mint a köny az eltorult szemből s miként a könny az esőcsepp is beszél.

Beszéde halk, kísérties, olyan egyhangu, meg-

csak olyan sár leszel, mint az, amit most lábaddal tiporsz! . . .

. . . Látod, hogy verjük le a sárgult levelet, hogy temetjük a sárba az illatos virágot, pedig az szebb mint te vagy; látod, hogy morzsoljuk szét a sziklaóriást, pedig az erősebb, nagyobb, mint te vagy; elbánunk te veled is.

. . . A gyönyör pohara kihull kezedből, ajkadon elhal az orgiák mosolya s te kikendőzött arczczal tomboltad át az egész életet, olyan sáppadt leszel, mint a sárga levél, csókra vágyó ajkad megfagy, megmerevül minden tagod s szép asszonyok helyett rut undok férgek ölelnek át, ők ülnek orgiát belőled lent a siri világban! . . .

... Kaczaghatsz, mulathatsz, csak a miénk leszel! ... Küzdhetsz, hajszolhatod a dicsőséget, a babért, megőrüljök azt is, téged! ... Lehetsz nagy, irigyelt, híred bejárhatja a széles világot: nekünk mindegy! ... Por leszel! sár leszel! a kit megtaposnak s lehet, hogy emlékedet a saját testedből való sárral dobálja meg a késő nemzedék ...
... Ugy ám! kaczag a szél közbe, fogsz te még az én szárnyaimon repülni, játszom veled és kaczaglak!

S az esőcseppek beszélnek tovább:

... Ember! Nevetséges alak, torza önmagadnak, kit a teremtés koronájának csufolnak, nézd, milyen korona lesz belőled, sár korona! ... Csak élj, küzdj, fuss, játszd ki magadat, majd aztán jövek én! Addig tőrök neked, felőlem csinálhatsz azt, a mit akarsz, majd aztán csinálom én is azt, a mit akarok! ...

*

S az eső beszél, beszél tovább, egész napon át, beszéde mindig fagyosabb, leverőbb igazibb!

... Elmulunk! — Porrá leszünk! ...

(Sz.)

A MERRE ÉN MENNI FOGOK.

Nem szabad hogy ingadozzam.
Kijelölte már az utam;
A merre én menni fogok ...
Megnyugvással, lemondással
A szírembe mély titokkal —
A merre én menni fogok ...

Szerető sziv, csendes élet:
Ez a tárgyam s könnyen lehet —
A merre én menni fogok?!
Búmat lassan elfelejtem:
S réz csolnakom majd elértem
A merre én menni fogok ...

Arra kérem teremtőmet —
Uj csillagom mutassa meg!
A merre én menni fogok ...
Felejtsem el, ne lássam őt
Reménytelen tárgyak között,
A merre én menni fogok.

Tácol legyen minden tőlem —
Ábránd, tárgyak bus szerelem
A merre én menni fogok.
Ne legyen ott emlékezet;
S így talán majd boldog leszek?
A merre én menni fogok.

LIPTÓFALVI ISTVÁN.

A HÁZASÉLET.

Irta: HERCZEG JENŐ.

Sajnálak titeket csatangoló nyugtalan lelkék, kik egyik virágról a másikra szálltok kik épp úgy feltűzitek a hervadt rózsát, mint feltűznének a virágzó ibolyát, kik nem tudjátok meg soha, hogy mi a házasság élet?

Van e fogalmatok ti vénülő, árván megcsontosodott agglegények arról, hogy micsoda földöntuli gyönyör van abban, ha kis puha fészekben ifju szép feleség vár haza, tárt, ölelése kész karokkal?

Oh! erről ti nem tudtok semmit, csak bolyongtok az élet tengerén, keresve keresitek a gyönyört, melyet tisztább pillanatokban a magatokba szállás óráiban az undor vált fel.

Oh! nem tudjátok ti azt, hogy a házasság élet az állandó öröm tanyája, hogy az a virág melyet mi magunk szakítottunk le, sohasem hervad el; csak akkor ha már mi is elhervadtunk ... Ti csak járjátok az élet utait, cél, remény és minden nemesebb érzés nélkül, balagtok ott, hol a ledér öröm terem hol csak a vágyat ismeritek, de nem találjátok fel a fenséges a tiszta örök szerelmet, melynek oltárát egy szent lény emelte az asszony, a ti saját asszonyotok ...

Bolyongtam, jártam-keltem egykor én is arra; hol a hamis bálványok temploma vagyon, be is botlottam, de csak azért, hogy a festett élet mindent megmételjező árából, annál csudásabb, annál elementárisabb erővel keljen ki a tiszta, igazi szerelem magja.

Immár eljutott sajkám, bár viharokon, az ifjuság természetes viharain keresztül, a tiszta érzés, a valódi, mindenható szerelem tárházába: a házasság révébe.

Kisded fészünkben, hol minden darab apróság is, a mi boldogságunkról regél, elmerengünk a multon. Ez a mi lelkünknek tápláléka, ez a mi szívének legsajátabb öröme.

Mennyi kedves emlék merül fel előttünk attól az időtől kezdve, midőn ébredni kezdett bennünk a mi végtelen szerelmünk. Pedig oly egyszerű, oly mindennapi a mi történetünk: megláttuk és — megszerettük egymást. Egy kis küzdelem árán — össze is kerültünk, hogy együtt járjuk meg az élet rögös utját.

Áhítoztam, vágytam arra, hogy érted dolgozhassak, hogy arcomnak verejtékével, a létező folyó küzdelemmel, lábaid elé rakjam

munkásságom gyümölcsét. Te pedig oda álltál bátran mellém, hogy letöröld arcomról a verítéket, megosszad velem a küzdelmet, hogy gyámolíts, serkents abban a nagy munkában, melyet, a létért, napról-napra folytatunk, napról-napra újból elkezdünk.

Néha úgy érzem, hogy ennyi boldogság sok is egy földi embernek, úgy érzem, hogy ennek végének kell szakadnia — és ilyenkor; mintha csak belátnál agyamba, mintha éreznéd, hogy micsoda gondolatok töltik el lelkemet; még jobban oda szorítsz magadhoz és a világ legbübájosabb hangján kérdezed: „szeretsz?”

Hiszen nektek épp úgy adott szívet a teremtő! Miért hogy nem foglalhatott abban helyet soha az az érzelem mely a mi lelkünket betölti, mely bennünket éltet, mely nélkül mi olyanok volnánk mint a kihült tüzhányók: kráterében örök álmát alussza az az erő, melynek csak szunnyadnia volna szabad, de meghalni sohasem . . .

* * *

De eljön az aggkor, az igazi vénség! S ti rideg kietlen szobáitokban várjátok az enyhet, nyugalmat hozó elmulását kifáradt testeteknek.

(Mütermünk felvetele.)

NAGYVÁRADI VÁLASZTÓK ARADON.

S vágyva, csüngve ajkamon várod a választ melyet előre is tudsz és a mely nem is lehet más, mint azaz egy szó mely minden! kifejez: imádlak . . .

* * *

Szánakozom rajtatok a teremtés elhagyatott lényein — agglegények.

Hát vajjon soh'sem villámlik meg a ti lelketekben egy szempár mely csupán nektek csilloghatott volna?

Soh'sem dobogott hevesebben, sohssem lüktetett szívetekben egy érzelem, melyet mi ideálisták, a tiszta szerelemnek nevezünk?

Ágyatok körül nincs egy szerető lény, mely gondoskodásával, figyelmével csökkentené fájdalmatokat. — Nincs körülöttetek az önzetlen szeretet, az aggódo gondoskodás, mely ellesné elhaló ajkatokról utolsó óhajotokat. Nincs senki ki megigazítaná betegágyatok összegyűrőt párnáit.

Amilyen kietlen, sivár és üres volt, éltetek; oly elhagyatott elmulástok . . . Vajjon nem e ér fel percnyi öröm a ti egész életekkel?

Koporsótokat nem kíséri senki utolsó útjára, nincs egy szánakozó lény, ki igaz fájdalommal egy göröngyöt dobjon utolsó „Isten

hozzád“ gyanánt sirmögdrötökbe
 S vajjon ott fenn — ha van tulvilági élet
 — hol kaptok ti helyet, kik ide lenn czél nél-
 kül, önzően önmagatoknak éltetek és eldobták
 magatoktól a boldogságot hogy czélt té-
 vesztve ne is boldogítsatok . . .

— — — — —

Vajjon kaptok e helyet?

TIZENHÉT ÉV MULTÁN.

Tizenhét év előtt piros pünkösöd táján,
 Két menet vonult át Petérd főutcáján;
 Egyik anyát kísért ki a temetőre,
 A másik kisdedit vitt keresztelőre,

Tizenhét év multán, piros pünkösöd táján,
 Szép leányzó halad Petérd főutcáján;
 Patyolat-ruhába, selyem-keszkenőbe,
 Imádságos könyvvel megy a temetőbe.

Rózsás sír domborúl enyészet kertjében,
 Enyészet honol a leányzó lelkében;
 Halovány orcája enyészetnek képe,
 Könyjében is az esorg rózsás sír fölébe.

Napok múlnak ismét, hetek és hónapok.
 Templomban a lányzó; a szent pap gyóntat ott.
 Letérdel elébe s fuldokolva mondja:
 „Oldd fel az én vétkem, ki a vétket oldja!“

„Bűnhódésem szörnyű . . a szívem megszakad . .
 Anyám sírján könnyet hullatnom nem szabad?
 Hervad rajt a rózsza, ha könnyem megárad . . .
 Oldd fel az én vétkem . . szent atyám . . bocsánat!“

Szótlan a gyóntató maga elé bámul,
 Halovány orcája mindjobban halványul.
 Majd egy lépéssel a térdelőhöz léptet,
 S halkán, súgva kérdi: „Mi volna a vétked?“

Fölsikolt a lányzó, de eltompul hangja,
 Fuldokló zokogás veszen erőt rajta:
 „Gyilkos testem, lelkem . . , gyilkolva születtem . . .
 Átkozd ösmeretlen apámat helyettem!“

Visszhangzik a templom s mintha feléledtek
 Volna köröskörül valamennyi szentek,
 Újra, újra hangzik a lány zokogása . . .
 S a szent pap utolsó szivedobbanása.

Kálmán Mihály.

HAI DT MARGIT

Mit ír a bájos subrett, első fellépéséről?

Tisztelt szerkesztő uram . . . Azt kérdezte
 tőlem, hogy vajjon milyen érzelmekkel lépek
 először a szinpadra?

Édes istenkém, erre bajos megfelelni: ha
 egész őszinte akarok lenni hát bizony nagyon
 sokféle érzelmeket táplálok én első fellépésem
 iránt.

első sorban örülök azért, hogy egyáltalán
 már fellépésre kerül a sor.

Hisz két évig, amig iskolába jártam csak
 úgy ígérték ezt a boldogságot, amely végre
 18-án megvalósul.

Másodsorban annak örülök, hogy itt az én
 kedves szülővárosomban, Aradon mutatkozhat-
 tom be először — melyről már annyi szépet-
 és jót hallottam.

Szinpadra lépek — ? Nagy szó ez! Mindaz,
 aminek a fiatal leány örül, amit a jövőtől vár
 — amiben reménykedik, teljesül lakodalma
 napján. — Hát azt hiszem, hogy mivel én más
 irányban várom a boldogságot talán megtalá-
 lom egy kis részét a szinpadon — ahol viszont
 az én vágyaim összessége központosul, de

nem akarom a t. közönséget soraimmal unatni, csak egyszerűen annyit mondok még, hogy mindent ettől az egy estétől várok! — És ha látom kedves földieimet mosolyogni, halom a tapsot, akkor tudni fogom, hogy nem hiába örültem — és eme bűbájos est emlékei majd megmagyarázzák a későbbi éveket, és mindig meghatottan, és szeretettel fogok első fellépésemre gondolni.

Tehát a viszontlátásra

HAIDT MARGIT.

AZ UTOLSÓ ÁLOM.

Volt nekem is álomom, mikor csöndes éjen,
Álmodoztam rólad, álmodoztam ébren;
Mikor a te neved volt az imádságom,
Valamikor régen, volt nekem is álomom.

A neved még mindig az édes, a régi,
Fakulástól szívem szerelmesen védi;
Hejh de az az álom messze van, mivé lett?
Hová sodorhatta a rohanó élet?

Szürke kopott minden a merre csak nézek,
Nem is kell már semmi, — csak az a kis fészek;
Dicsőségről, fényről, azok a bus álmak,
Hejh be messze szálltak, hejh be messze járnak!

Csak az a kis fészek, — még csak arra vágyom,
Jer rakjuk meg édes, jer szerelmes párom;
Ringassa szívünket édes boldogságba,
Az utolsó álom megvalósulása.

PÓR LÁSZLÓ.

A Vatikánból.

Nagyfontosságú változás történt a napokban a Vatikán legbelsőbb személyzetében: *Zichy* Gyula grófot a székesfejérvári egyházmegye fiatal papját a pápa kinevezte valóságos és szolgálatot tevő titkos kamarásának.

Ez az állás nagyon jelentős. Viselője mindig a pápa közvetlen környezetében van, az úgynevezett *anticamera segretában*, a mely a szent atya magánlakása előtt az utolsó helyiség. Ő vezeti hozzá azokat, a kiket magánterméiben fogad, tehát első rangú személyiségeket, fejedelmeket, biborosokat, főrangukat, püspököket stb. Természetesen megtörténik nagyon gyakran, hogy a pápa bizalmasan elbeszélget az olyan szolgálattevő kamarással, a ki sétaiban is kíséri, sőt régebben asztalánál is vendége volt vagy fogatjaan a pápa oloalán foglalt helyet.

Mindössze négy ilyen kamarás van, a kik hetenkint felváltva tesznek szolgálatot. Lakásuk a Vatikánban van s 6000 frank évi fizetést huznak. Rendesen olaszok s ritkán akad közöttük idegen s ezeket is a legelőkelőbb családokból választják össze. És annyira előkelő és bizalmas az a kamarási állás, hogy közvetlenül biborosokká nevezték ki őket a pápák nem egy alkalommal.

Az utóbbi háromszáz év alatt voltak ilyen titkos kamarások szintén főrangú családoktól, például a *Dittlichstein*, *Harrach*, *Fürstenberg*, *Truchsess* stb. családokból; de magyar pap csak kettő volt, és sajtóságos véletlen, hogy mindkettő *Zichy* gróf.

Az első *Zichy* Ferenc gróf volt, a volt konstantinápolyi nagykövet fia, a ki alig 30 éves korában 1883-ban hunyt el. A második: *Zichy* Gyula gróf, a mostani titkos kamarás, idős *Zichy* János gróf fia.

Zichy Gyula gróf alig huszonhét estendősférfiu s feltűnően hasonlít egyetlen magyar elődjéhez. Mint említettük, a székesfejérvári egyházmegye papja, felsőbb tanulmányok végett ment Rómába a nemes papok akadémiájába, a hol olyan kiváló férfiak, mint *Merry del Val* püspök, *Gisovlin* stb. társaságában élt, a kik valósággal vezető egyéniségei az egyházi diplomácia tudományának, művészetének.

A fiatal magyar mágnás Róma legelőkelőbb köreiből hódította meg, a melyekhez különben rokonsági kötelek is fűzik. Ez, valamint rokonsági viszonya elhalt magyar elődjével, a ki a pápa kegyét különös mértékben bírta, mintaszerű élete, négy éven át rendkívüli kitartással folytatott tanulmányai s ezek eredménye vitték arra a szent atyát, hogy közvetlen környezetébe fogadja.

A Vatikánban alkalma lesz jelentős szolgálatokat tenni a magyar ügynek; megbecsülhetetlen az a körülmény, hogy közvetlenül informálhatja a pápát a magyar viszonyokról. A hazafiúi érzése kifogástalan; a két utóbbi évtized nemzeties irányában nőtt, föl a fiatal gróf. Nemcsak modora, megjelenése, hanem magyar lelke is meg tudja hódítani mindazokat, a kiknek alkalmuk van vele érintkezni.

A régiebb kardinálisok, a kik ismerték *Zichy* Ferenc grófot, most *Zichy* Gyula grófot látva a vatikáni *anticamera segretában*, így kiáltanak föl olaszos élénkséggel:

— Ecco, *Zichy* revidivus!

AZ „ALFÖLD“ SZÉPSÉGRÓVATA.

A NŐ.

Irta: DENGI JÁNOS.

DENKI MICZI.

(Műterm. felv.)

Mind az, mi bájos, édes és csodás,
Te alkotod oh nő, semmi más!
Te harmatesepp, te gyöngye fuvalom,
Nincs itt kívüléd nagyobb hatalom!
Az ifju vágya és férfi elve
Tőled, teérted van belénk lehelve;
Te vagy az oka, hogy az emberész
Olyanba foghat, a mi nagy merész:
S ha czélhoz ér titáni tett után,
Neked köszöni sikerét csupán.
Mert tőled kap csak ihletet erőt,
Te állsz jutalmul minden czél előtt!
Nincs érzelem, ha jó az és ha rossz,
Mit sorsonkul nem a te lényed oszt;
Te vagy az üdv itt, és te vagy a báj.
Te vagy az oka, szívünk is ha fáj;
Gyönyör és kárhozat, öröm s a bánat
Mind a te csodás lépteidre támad.
Forrása vagy, tagadni hasztalan,
Mindennek, a mi volt, lessz s a mi van.
Ugy állsz közöttünk bájos csodalény,
Mint megfejthetlen titku tünemény:
Egyik kezében gyilkos mérget rejtve,
Másik kezettel rózsát hintve szerte,
Fény és homály rejtett körébe zárva
Jó és balsorsot szabván a világra.

A NAGY VILÁGBÓL.

KULTURPALOTA ÉS SZOBROK.

Arad, október 15.

Az aradi kulturpalotáról és a legújabb aradi szobrokról írva, mindjárt gánacsával lehetne kezdenem. A kulturpalota terve még el sincs fogadva és már is panama-hullámok környékezik az aradi művelődés jövődjét hajlékát.

Igy hát nem a legkedvezőbb auspiciumok között indul meg az a munka, mely Arad kulturáját állandó fedél alá akarja juttatni.

De hagyjuk ezt a panamát. Örvendezzünk azoa, hogy Arad kulturális, mondhatnám szépművészeti nivója a legmagasabbra emelkedett a vidéken.

Hiszen annyi monumentális alkotásunk van, mint sehol a vidéken.

Nézzük csak. Ott van legelől a Szabadságszobor. Kitőnő alkotás, bár lehetne művészibb is. De hagyjuk ennek a kritikáját. Ott van a Szentháromság-szobor; az Erzsébet-szobor, a Darányi-szobor, a vértanúk szerény emléke. Nincs ugyan olyan becses emlékünkt mint Kassának és Bártfának a dómjaikkal, sem Vajda-Hunyadnak ősi várával, de a mi van, azt magunk alkottuk, mi, az ifjabb nemzedék.

Aztán ha hozzászámítjuk az ereklyemuzeumot, az elegáns Salacz-parkot és a Baross-parkot, továbbá a tervezett Kossuth-szobrot és Nyilassy sir-emlékét, végtére is meg kell állapodnunk abban, hogy elég munkát adtunk a szobrász vésőjének, a művész alkotó fantáziájának.

Hát ezeket azért mondtam el, hogy most mar foglalkozhassunk azzal a kulturpalotai panamával.

Ne tessék megijedni. Nem szerepelnek benne Lesseps Ferdinándok. Nem milliókról van szó. Csak egy kis kilincselést végzett a mult hetekben két pesti ur. Mindakét pesti ur pályázik a kulturpalotára. Persze a pályázat titkos volt. De mit bánja ezt a modern építész! Hiszen ők azért pályáztak, hogy megnyerjék a díjat. Ehhez pedig, az ő felfogásuk szerint, szükséges, hogy a zsüri tagokat felvilágosítsák, hogy micsoda nagyszerű terv az övék. Informálták a zsüri tagokat. Házról-házra jártak. Elmondták, hogy micsoda nagy vétket követ el a zsüri, ha az ő tervüket, melynek ez és ez a jellegje, nem tüntetik ki az első díjjal. Ők mondhatják ezt, mert ők értenek hozzá. Szükségesnek tartják, hogy a laikus zsüri tagokat az ő tervük nagyszerűsége felől meggyőzzék. Ezért hát annak a reményében, hogy a nagyságos zsüri tag ur nem fogja mellőzni az igazi érdemet, tudást és ambíciót, mely

egyedül az ő tervükben van meg, ajánlották magukat és tervüket továbbra is a zsüri tag ur becses jóindulatába.

Hát ez igen szépen volt kigondolva s a két pesti ur talán nyugodt szívvel utazott vissza Pestre. Az ám, de a zsüri tagok nem voltak balekek. Anynyit mégis sejtettek, hogy a két pesti ur eljárása nem volt egészen korrekt. Ime, a titkos pályázat két aspiránsa egész nyíltan bevallja, hogy az a bizonyos pályaterv az övék, tessék azt kitüntetni, Szegény zsüritagok, ehhez bizony nincsenek hozzászokva. Ez valami új. Noch nie dagewasen.

Egy kis patália is kerekedett belőle. Tanácskoztak ide-oda, hogy mit kellene csinálni. Egy akadémikus vita után azonban a dolog elaludt.

Vannak tehát titkos és nyílt pályázók. A felmás pályázat most a feje tetején áll. A zsüri tagok, hogy mondjanak ítéletet, mikor a döntés után azt vethetik a szemökre, hogy hát furesza dolog volt X. vagy X. jeligéjü tervnek odaitélni a pálmát, mikor a tervek készítőjét minden fiakkeros tudta. Hja, bizony, ezt a szemrehányást nem fogja elkerülni a zsüri a mellözött pályázók részéről, akárhogy dönt is. Az bizonyos, hogy nem kellemes dolog zsüri tagnak lenni.

De van ennek a mi szép művészeti alkotásokkal megtelített városunknak egy más hibája is.

A szép iránti érzék hiánya.

Nálunk bizottságilag kezelik az esztétikát. Akta száma van is a méterrendszeren alapul. Egyetlenegy művészi szép alkotásunk van: az Erzsébet királyné mellszobor a megyeház parkjában. Kellemes, derült látvány, üdítőleg hat a kedélyre helyes arányaival, művészi elrendezésével.

Evvel egyidőben készült el a Darányi-szobor. Itt nyilvánult a bizottságilag kezelt esztétika. Antitézissel fogom bizonyítani, hogy nálunk nincs, talán kivészett vagy még nem is volt szép érzék. Elmondom Detmoldnak, a mult század elején élt esztétikusnak egy kedves calembourghját.

Volt Thüringia egy kis városában valami művészetpártoló egyesület. Ennek fényes klubhelyiségei voltak, a melyben mindennap összeültek tracscsolni. A klubhelyiség vesztibüljében, egy kedves kis sarokban állott egy remek Vénus-szobor, márványból faragva. A kis szobor, mely Istenadta meztelenségében ábrázolta a szerelem istennőjét, műremek volt. Az idomok természetű kidomborítása, az izmok helyes proporciója és a művészi kép szem előtt tartása folytán valami természetes báj ömlött el az egész alkotáson. A művészetpártoló klubtagok, kik odabenn a fényes termekben a művészetről folytat-

tak élvezetes eszmeeseréket, kötelességüknek tartották, hogy szépérzéküknek fizikailag érzékelhető kifejezést adjanak, hogy a szép iránti szomjukat kielégtítsék.

Ezért aztán minden klubtag, mielőtt elment, titokban odaosont a szép szoborhoz és kezével végigsimította annak azon legdomborubb részét, mely az arczzal ellenkező irányban van. A klubtagnak ilyenkor a kéjes érzéstől eltorzult az arca s menynevei gyönyörűséggel a szívében hagyta el a klubot, a hol ily kézzelfoghatóan pártolták a művészetet.

Ezt aztán minden klubtag megcsinálta. Ennek pedig következménye lett. A karrarai márványból faragott Vénusz szobor eme állandóan kitüntetett testrésze a sok simogatás miatt idővel megfeketedett. Egyidejűleg csak elnézték a dolgot, de aztán egy klubtagnak eszébe jutott ez ellen remonstrálni. Hogy ezt nem lehet tovább tűrni. Hogy mit szólnának ehhez a vendégek, kiket esetleg bevezetnek. Hogy a szobor megfeketült részének vissza kell adni eredeti rózsás színét.

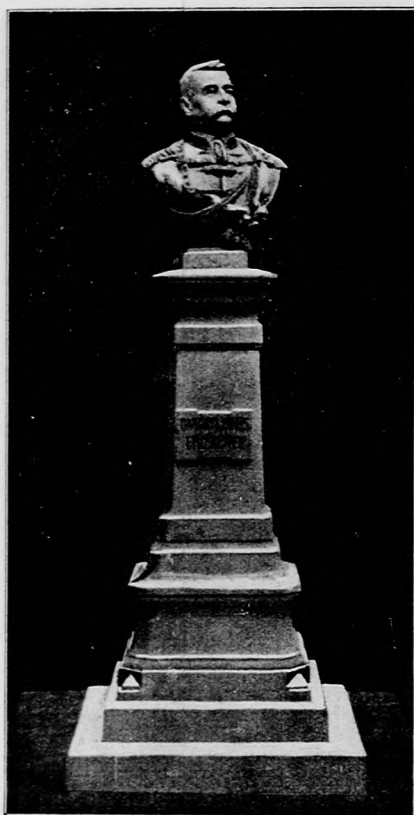
Altalános lelkesedéssel fogadták ezt az eszmét. Elhatározták, hogy a megfeketedett testrészt, mely elrontja a szín esztétikai harmoniáját, rózsaszínűvé kell visszavarázsolni.

Valaki azt indítványozta, hogy az illető testrészről le kell kaparni a feketeséget. Ezt is lelkesedéssel fogadták. A fekete alatt ismét rózsaszínű a márvány. De hát ez ellen igen indokolt ellenvetéseket tettek. Ha a szoborról csak egy hajszálnyit is levakarnak, akkor a szobor elveszti harmonikus szépségét. Az idomok az összhang kárára átformálódnak. Az arány, mely az inkriminált testrész és a többi testrész között fennállott, a szobor hátrányára megváltozik.

Hanem az indokolt ellenvetés előadója egy másik eventust is tudna. Az egész szobrot át kell festeni fehérre. Nemcsak a domboru részt, hanem a többit is, mind. Így legalább eltűnik a feketeség.

Ekkor azok, kik a levakarás mellett voltak, óriási zajt csaptak, hogy ez borzasztó barbárság volna. Ekkor is megváltoznak az arányok. Mert ha eltorzul a szobor, ha levakarnak róla, eltorzul akkor is, ha rámozolnak egy réteget. Ebből nagy háborúság keletkezett. A levakarók avval fenyegették a másolókat, hogy az egész ellenpártot kiirtatják a föld színéről. A másolók is ezt ígérték a vakaróknak. A klub két pártra volt oszolva. Az ellenségeskedés óriási mérveket öltött. Az apa, ha vakarópárti volt, gyűlölettel beszélt fiáról, ha az véletlenül mászópárti volt.

Végre egy zseniális ember megoldotta a kér-

DARÁNYI SZOBOR.

dést. A zseniális ember zseniális indítványa az volt, hogy ám vakarják le a feketeséget, de vakarjanak le ugyanannyit a szobor minden részéről és ekkor oly vastagságban mázoljanak a szoborra fehér festéket, a mily vastag réteget levakartak, ily módon aztán a szobor méretei és arányai megmaradnak, a fekete testrészt pedig fehér lesz.

Óriási örömlivalgással fogadták ezt a közvetítő indítványt, mely a pártok között helyreállította a békét. Hogy azonban jövőre ilyen komplikációk elkerültessenek, a Vénusz-szobor nyakába ilyen feliratu táblát akasztottak.

E szobor domborlatait kézzel
érinteni
tilos.

Bevalljuk, hogy a szellemes Ditmold a Thüringiaiak tuzott, smokkizü műpártoló szenvedélyét akarta szatirizálni.

Ám hogy irt volna Ditmold, ha tanuja lett volna annak a jelenetnek, mikor a Darányi-szobrot átvette a szoborbizottság.

A szobrot Tóth András debreceri szobrász készítette. A méreteket a bizottság állapította meg. A talapzat legyen ennyi méter, a szobor ennyi. A szegény művész, aki örült a megbízatásnak, dehogyan merte volna kérdezni:

— Ugyan kérem, tisztelt uraim, meggyőződtek Önök arról, hogy ezek a méretek harmonizálni fognak egymással? Meg lesz e a momentális hatás, melynek kedvéért kivágták Arad legszebb fáját?

Bevallom, hogy az én meggyőződésem szerint a bizottság erre nem gondolt. Mert az átvételnél sem jutott eszébe senkinek sem ezt a kérdést felvetni.

A bizottság czollstokkal megmérte a talapzatot, a szobrot.

A bizottság elnöke kérdezte:

— A talapzat ennyi méter-e?

— Igen, — volt a válasz.

— A szobor ennyi méter-e?

— Igen — volt ismét a válasz.

Ezzel aztán a szobrot átvették.

Hol maradt annak a megállapítása, hogy a szobornak meg van a momentális hatása? hogy a szobor nagysága arányban van a talapzat nagyságával? hogy a szoboralkotás az esztétikai szép hatását teszi a szemlélőre?

Hát ez mind az aktában maradt.

Jó lesz hát vigyázni, igen tisztelt zsüri, hogy a kulturpalotával jobban járjunk, mint a Darányi-szoborral.

Mert a mi a thuringiai műpártolóknál fölösleges volt, az nálunk nagyon elkélne.

(H—r A—n.)

⊙ **Die Kleine Lisi.** Főkötőt kap hát a legszeretreméltóbb főhercezkisasszony, Erzsike, Rudolf leánya. Bécsben úgy ismerik „Die Kleine Lisi“, nekünk magyaroknak Erzsike a neve. Ő is úgy írta egyszer, lehet, hogy többször. Lehet az is, hogy nem is tudta mekkora nagy örömet szerzett ezzel nekünk, bundás magyaroknak. Ám sokkal több az, ami őt hozzánk köti, mint az Erzsike név. A Rudolf és Stefánia leánya mindvégig ideál marad előttünk. Örülünk az örömnél, busulunk a bá-

natán. Most, hogy férjhez megy, mi is örülünk. De csak azért, hogy szíve szerinti férjet választott magának. Egyébként nem úgy szólván relativ örömet értünk, csak, mert Windischgrätz Ottó herceget nincs mért különösen tisztelnünk. Inkább féltékenyek vagyunk rá. Félünk, hogy elidegeníti tőlünk Erzsikét.

*

⊙ **A gyomai mandátum.** A nagyvárad bukás óta a gyomai kerület egyszerre lázas érdeklődésnek lett a központja. Eddig senki egy garast sem adott volna Gyomaért, mert Barabást ki tudná ott kivetni a nyeregből. De most beütött a hausse. Gyoma értéke rohamosan emelkedik. Annyi név röpköd a levegőben, hogy az ember szinte elszédül tőle. Istenem, hát ennyi felfedezetlen tehetség volna még Magyarországon, kiket bele kellene ültetni a gyomai mandátumba, hogy tehetségük végre felfedeztessék? Kérdezzünk meg minden második embert az utcán, hogy kit kellene Gyomának ajánlani, hát minden második azt fogja mondani, habozva, kinosan:

— Én nem tudom, nagyon meg kell válogatni az embert. Mindenesetre új ember kell. Minden második ember magát érti. Azt írják az újságok, hogy Barabás Szokoly Tamást a nagyvárad pártelnököt fogja ajánlani, mindenesetre jó lesz figyelembe venni a mit Barabás mond.

*

⊙ **Maione.** Ez a furcsa hangzású név egy Aradra tévedt vívómesteré. Ő csepegteti belénk az olasz iskola praktikáját. Himnusza az aczélpenge zörgése, czimere a „schläger“. Az ő szalonjában, a hol nincs parfüm, de van ízom, napról-napra a legfestőbb játék folyik. Küzködő felek állanak a porondon. A mint összemérik erejüket, ügyességüket és lelki éberségüket. Olimpuzsi látvány biz az, mikor az erőtől duzzadó fiatalság bősziült haraggal ront egymásnak, mindenféle coupe, cercle és más egyéb fortélyos cseiekkel egymást jól elpüföli s aztán a végén együtt mennek sörözni, hogy eldicsekedjenek, ki mennyit adott a másiknak. A vívás a mai modern, lélekvidító momentumokban szegény élet egyedüli poézise. Mert csak akkor szép a vívás, ha az engardeban álló fél poézist keres. S a ki itt tudja érezni az izmok játékának, kis kerethe szorított csatának örömeit, az többet talál ben-

ne, mely gyönyörködtetőbb, mint Firdusi bánatos verse, élvezetesebb, mint szicíliai narancsliget ózóna s érdekesítőbb, mint a Monte Christó második kötete. Akinek tehát öröme telik a kardforgatásban, vagy a ki meg akar ismerkedni evvel az örömmel, az cserélje fel a kávéházi kártyaszobát Maione mester parkettjével, ahol edzi a testet, finomítja a lelket.

*

A temesvári millenáris templom. A honfoglalás ezredéves évfordulójára állított emlékművek sorozatában most készült el Temesvárott a gyárkúlvárosi plébánia-templom. Alapkövét a millenáris évben, 1896. október 4-én tette le fényes ünneppel Desseffy Sándor csanádi püspök és Telbisz Károly, temesvári polgármester. A templom román stílusú Ybl Lajos lovag építőművész terve szerint készült. A gyönyörű templom valósággal hézagot pótol Délmagyarország centrális városában, a hol évente nagyon sok idegen fordul meg és ahol annyi sok iskola áll fenn. A templom Wagenstein-féle remek orgonája 26,000 koronába került, mely Desseffy Sándor püspök nagylelkű ajándéka.

*

* **Aradmegye képviselői.** Hét embert küldött aradmegye a képviselőházba, s ha a tűz mely megválasztásukat övezte, fényt, zománczot is hozott nevükre: Persze, van név a mely rég kiállta a tűz próbát, s a körülötte lobogó lelkesedés lángja inkább csak a göiög-tűz szerepét játszotta. Ilyen *Vittmann János*, a ki agrárius programmal győzött Szt. Annán, nem kis küzdelemmel. Nem kisebb tisztelet övezi *Vásárhelyi László* nevét, ki Pécskán szintén agrárius programmal győzte le Dr. *Szalai Mihály* ellenzéki jelöltet. Egyhangulag lett megválasztva. Világosan az agráriusok vezére gróf *Zselénszky Róbert*. Borosjenő Bárá *Soly-mossy Lajost* küldte szabadelvű programmal a parlamentbe;

Ugy szintén *Vancsó Gyulát* a radnai kerület;

Báró *Bánhidny Antal* köztisztületnek örvendő név a kisjenőiek hódítottak meg maguknak. Szabadelvű programmal még Dr. *Szombati György* győzött *Jószáshelyen*. Dr. *Tagányi* nagy birtokossal szemben. A fiatal új képviselő működése elé bizalomteljes érdeklődéssel nézünk.

A képviselők arczképét jövő számunkba hozni fogjuk.

* **Urbán Iván** főispánunk jóvoltából, Arad ismét szebb lett egy szoborral. A főispán a tavaszi tárlaton a saját pénzén vette meg **Zala György** gyönyörű *Erzsébet*-szobrát, a melyet mint képünkön látható a vármegye épületei közt levő parkban állítottak fel. A szobor alapja **Steiner József** kir. s. mérnök terve szerint készült, a szobor, valamint a monumentális alapzat díszére válik városunknak. A szobor-alaphoz szükséges vörös márványt, *Seidner* Bernát Berzovai birtokos ingyen szállította.

*

Árpád, a — német. Egyik aradi ujság hirdetései között érdekes kis csodabogáron akadt meg a szemünk. Német szövegei hirdetés tesz közzé egy *temesvári cég*, noha, *Temesvár* — ha jól tudjuk — a magyar korona országainak területén fekszik. De ez még csak hagyján. A temesvári németnek *Árpád* a keresztnéve; igenis, *Árpád*, ez a tőzgyökeres magyar név, a honalapító vezér dicső neve. Már a kit *Árpádnak* kereszteltek, attól mégis csak elvárjuk, hogy magyarul beszéljen, írjon; vagy ha nem tud, hát irassa meg magyarul azt a hirdetést. Hígyje el, *Mühle* *Árpád* ur (így hívják a hirdetőt), hogy azt a hirdetést magyarul is megérti az aradi közönség. Hanem azért béke velünk tisztelt *Mühle* *Árpád* ur, ne gondolja, hogy haragszunk a nimetre. Megtesszük azt a szívességet, hogy mi is közreadjuk a hirdetését. Ime:

Rosen	Palmen
Buxus	Chrysanthem
ÁRPÁD MÜHLE	
GARTENBAU-ETABLISSEMENT PFLANZEN-GROSSCULTUREN	
TEMERVAR — UNGARN —	
Cataloge gratis v. franco.	

*

* **A búrok még harcolnak**, még győzi lelkesedésük, erővel az ellenfélt. Éppen a legutóbbi időben hallhatta ámulva az egész világ, hogy a búrok újra győznek, az angolok egyre-másra kudarcot vallanak és hogy Angolországban ismét hangzik a fölhívás, a mely a háboru gyors befejezését sürgeti. A mint ma, két év multán áll a helyzet, csak egy módja van a gyors befejezésnek: a megegyezés, a békekötés. Ágyuval, ha még oly gyilkos is

a golyóia, puskával, szuronyyal, az asszonyok és a gyermekek kinzásával, halált hirdető proklamációkkal nem lehet megölni a bur népet. A két esztendő számban megfogyasztotta, de elszántságban megerősítette és a véres háboru, a mely annyi időn át tartja fogva mindenik érdeklődését, még sokáig eltarthat. Krüger, népének ismerője is ezt jósolja. A szomorú évfordulón kijelentette, hogy még sokáig fog tartani a háboru, a vége pedig az angolok kimerülése és a búrok győzelme lesz.

A ki ezt jósolja, éppen a háboru kitörésének napján, születésnapját ülte Hetvenhat esztendő lett. A világ részvéte és szimpátiája feléje fordul és közelről-távolról üdvözik. A nemzetközi bur-liga, a melynek Berlinben van a székhelye, nagy deputációval több ezer aláírással ellátott albumot küld Krügernek. A magyar bur szövetség szintén üdvözölni fogja az agg elnököt.

*

× **Egy halott a ki feltámad.** Nem ké-sünk kijelenteni, hogy a szóban forgó halott a Polgári Takarékpénztár. Vegyes érzelmekkel fogadjuk ennek a korán jobblétre szenderült vállalatnak feltámadása hírét. Egyrészt örülünk neki, hogy Arad ismét szaporodik egy gazdasági faktorról, melynek bizony meg van a helye, másrészt az a kínos érzés fog el, mely mindig meglep bennünket, ha egy rosszul sikerült ensemble akarja magát megjavítani. Sikerül-e majd a meliorizáció? Lesz-e gondja az igazgatóságnak, hogy óvatosan kerüljön minden gründolási kísérletet, mely oly korán szóba vitte a szép reményekre jogosító pénzintézetet. Hej, urak, jól vigyázzunk a bakkancsunkra, mert a miénkhez van hozzákötve sok szegény emberé is.

*

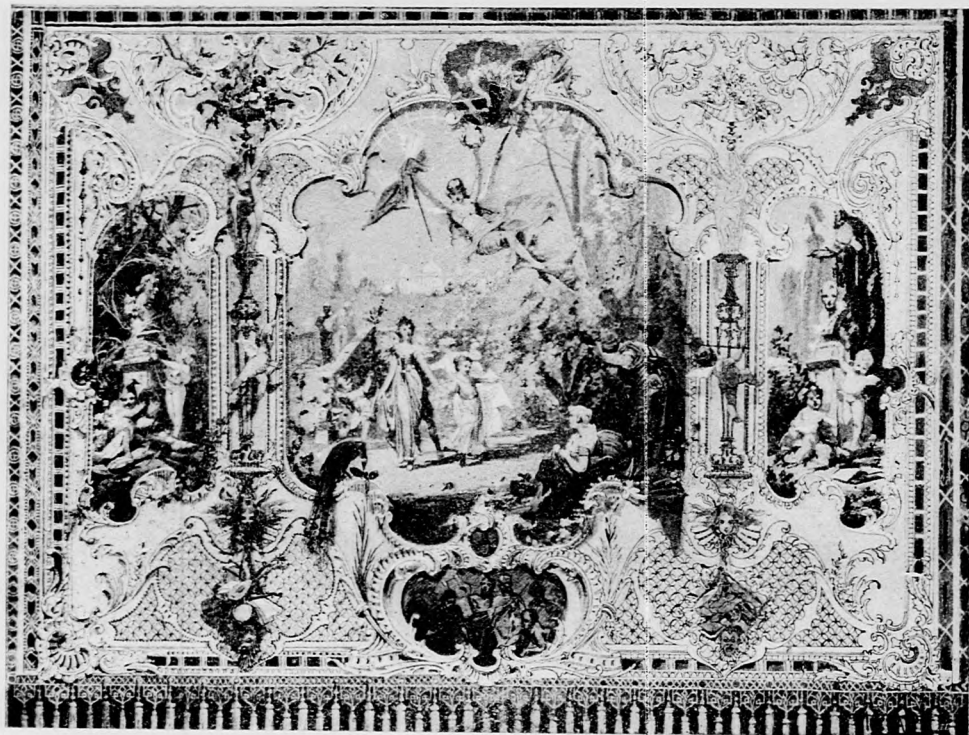
* **Milylye Kálmán.** Akadémikus festő *amateur festő* iskolát akar létesíteni Aradon. az ismert kitűnő festő, ki semmi reklamot nem vett igénybe, kitűnő képeivel máris ismertette nevét. Karácsonyra a saját műveiből kiállítást rendez; Ujabbán a Kőlcsey egyesület vette meg tavaszi hangulat című gyönyörű festményét.

fencz-sorozata az egész operette. Tarka-barka összevisszasága a zenetornának. Kellemesen éri fülünket, noha alig van benne egy kiemelkedőbb pont is, mely lelkünket a drótkötél szírvonala fölé ragadná. De nem is volt a szerzők célja ég felé törni.

Cselekményről természetesen nem lehet szó. Szerelmesek beállnak egy czirkusba, hogy

kisebb fáradság lehetett a tarka zene betanítása sem, melynek sikere *Dienzl* karmester érdeme.

A szereplők a czirkuszi élénkségből mindannyian kivették részöket. *Haidt* Margit, aki tegnap lépett először a nagy közönség elé, *Lucille* köteltánczosnő szerepében, könnyen érthető lámpalázzal is oly temperamentumosan

Molnár Árpád műterméből: (Egy színpadi előfüggöny.)

meghódítsák hölgyük szívét. Így lehetnek csak egymáséi. Valószínűség persze kevés van az egészben, de hát ki keres operetteben valószínűséget?

A darab előadása különben méltán érdemel dicséretet. A jól rendezett összjáték párját ritkítja a vidéki színpadokon és *Rubos* Árpád szépen megállta helyét. Pedig nehéz volt a feladata: a czirkuszélet kuszált és csomókkal teljes fonalat fennakadás nélkül lebonyolítani. Nem

lejtette tánczait és énekelte énekszámait, hogy nagy várakozásokkal nézünk fellépései elé. Táncza csupa hév és élet. Spanyol tánczát háromszor kellett eijárnia. Mozdulataiban és taglejtésében sok az eredetiség, de — ami különben csak előnyére válik — meglátszik rajta a Fedák iskola. Ismerősei első fellépése alkalmából csokrokkal kedveskedtek neki, „Babát a bának“ és „Margitkának — Szerencse fel“ felirásokkal.

Temperamentumosan tánczolt *Felhő* Rózsi is. Csak az a kár, hogy tánczlejtésében alig akad egy-egy új mozdulat. Különben ügyesen énekelte énekszámait, melyek közül főleg a „Páris, Páris, Páris“ és „A csók, a csók, ez a fő“ ragadták meg figyelmünket. Nagyon jó volt a Rubossal eljátszott bobócz-duettben. A tapsból és virágból kijutott neki is.

Kitűnően alakította Drivelli czirkusztulajdonost *Fenyéri* Mór. Megjelenése Leszkay András maszkjában élénk hatót keltett. Emelte az est sikerét *Rubos* ötletes, jóízű játéka is. *Giréth* és *Nemes* szintén jókedvvel játszottak és tetszettek is. Nemes éneke azonban elveszett a zene mellett. Figyelmébe ajánljuk a különben szép hanggal megáldott színésznek. Elegáns lovárnő volt *Arkossyné*, aki második felvonásbeli énekszámával is tapsot aratott. Jól játszó *Polgár* is, noha szerepe apró volt.

Dicséretet érdemel a kar is. Különösen az esernyős jelenet egyöntetűsége tetszett.

Megemlítjük még, hogy szép toaletteket is láttunk a darabban. *Felhő* Rózsi, *Haidt* Margit jó izlésről tettek tanúságot. Nemkülönben *Arkossyné* elegáns lovagló costumjével. Elegáns toaletteben jelent meg *Komlóssy Ilonka* az ő kétszavu szerepében.

Hisszük, hogy a darab sok telt házat fog csinálni a bucsuzó társulatnak.

*

Zaza: színmű lesz a jövő hét ujdonsága. *Komlóssy Ilonka* a kedvelt naiva, nagy ambícióval készül a darab czimszerepére, érdeklődéssel nézünk a kisasszony e nagyobb alakítása elé . . .

*

Póstás fiu! A magyar színház operett kassza darabja lesz november hó első felében sömbázunk szenzációja — szóval nagyon meglehetünk elégedve a vezetőség törekvésével.

Herbst S. Reprodukáló műintézetét, mely egyike legjobb hírnévnek örvendő a székesfővárosban, ajánljuk a nagy közönség szives figyelmébe.

*

× **Feltűnést keltő találmány** a fogtechnika terén. Műfog koronák és műfog áthidalások aranyban. Műfog inylemez nélkül. A műfog koronák aranyból (arany sapka) pótolják az oly fogakat, melyek már nem tömhetők, vagy letöredeztek. A műfog koronák erősen vannak elhelyezve, mint a természetes fogak. A fog-áthidalás segítségével oly fogsorok készíthetők, melyek a szájbán tartósan ülnek a nélkül, hogy azokat ki kellene venni.

Ezen áthidalás által a műfogaknak a természethez való hasonlósága csak emelkedik, megjegyzendő azonban, hogy úgy a műfog koronák, mint fog-áthidalások és zománcz-fogak arannyal fűzve csakis akkor készíthetők, ha még néhány fog-gyökér, vagy természetes fog van az állkapocsban. — Kautsug-fogakat arannyal bevont inylemezek nélkül, esetleg inylemezekkel jótállás mellett a legjobban készít *Morgenstern Gyula* fogász. Műterem Aradon, az Andrassy-uton.

*

Honisch udvari fényképész, akademi-i tag, műtermében Szabadság-tér 16. sz. a legutányosabbban eszközölhetők a felvételek.

Levelezőlapok szállítása, valamint házon kívüli felvételek a legelőnyösebb feltételek mellett történnek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat vissza nem adunk. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadságtér 16. szám alá czimezendők.

Amateur fényképészek . . . akik szép felvételekkel rendelkeznek, szívesen közöljük képeiket.

Arad és az Alföld fényképészeihez. *Szépség* rovatunk részére szívesen veszünk szép női arcsképeket, az illető objectum nevét is kérjük, a fénykép készítőjét megnevezzük.

Nagy Lajos színész **Brád**, kéziratokat szívesen veszünk mindenkitől, ha megüti a mértéket — legyen az vers, vagy próza közöljük.

Dengi János **Lugos**, kérjük szives közreműködését.

Nikelszky Géza **Pécs**, a következő számba kéziratra várunk.

H Irén, kis — átsimitással közöljük.

A felsült komikus jönni fog: **Hogy ha megérténél** szintén.

VIII-ik **gymnázista**, csak tessék beküldeni.

Nem közölhetők. „A kritikáról,“ kényes dolog „Összel, El-el nézem.

Október **hatról**, tessék napilapnak megírni.

Szemtanu. Társadalmi dolgokban lapunk mindenkor, mindenkinek rendelkezésére áll. Beccs levelének azt a részét, mely a dologra vonatkozik itt leközzöljük.

„Férfiúi önértet holvagy? . . . Egyik aradi előkelő kávéházhoz érkezett egy zsidó fiatalembernek egy levelező lapja . . . a melyre egy valaki ráírta, hogy „b . . . ss zsidó.“ Később a czimzethez jutott a levelező lap. A ki megbotránkozással, — sértő kifejezésekkel élt az iránt, aki a levelező lapra a jelzöt írta. Az illető állítólag a kávéházban volt és jól hallotta izléstelen eselekedetének hasonlatait — de azért még sem jelentkezett.

Holvagy hát férfiúi önértet.?!“

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkozunk.

A legizletesebb
csemege szőlő
Fehér Gyula

Templom-utczai üzletében kapható, Aradon.

FLEISCHER TESTVÉREK

VASBUTORGYÁRA

ARAD, LAZAR VILMOS-UTCZA.

Ajánlja izleses kicitelű és minden tekintetben csereny-
 képes gyartmányait, mint

VASÁGYAKAT

hozzacalo betetekkel, éjjeli szekrényeket, mosdósz-
 talokat, díszes gyermekágyakat, bőfésőket és gyer-
 mek koskákat. Elcállal szálloda kerti-székek, asztalok,
 lágasok, arcaházak, internátusok, korházak és kaszárnyák
 berendezését jutányos árak mellett.

Sodrony-ágybetétek méret szerint jutányos áron készíttetnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

STANDARD

életbiztosító-társaság

melynek vagyona 250 millió korona,

aradi főügynöksége

ajánlja, hogy mindazok, a kik biztosítani
 óhajtnak magukat, forduljanak Poca Tivadar
 titkárhoz, Boros Beni-tér 15. sz.

A Standard életbiztosító-társaság legelőnyösebb és leg-
 jutányosabb díjazás mellett biztosít.

* Páris 1900. GRAND PRIX. Páris 1900. *

Ifj. Haggemmacher Henrik

budafok-kőbányai sörfözde aradi sörfőraktára

Aradon, Karolina-uteza 7-ik szám,
 ajánlja

Dr. Telbisz János kir. keresk. törv. hit. ve-
 gyész ur által elősmert legkellemebb
 üdítő és tápláló

Góliát maláta-sörét

saját töltésű palackjaiban.

Rülönösen

mell- és gyomorhajosok figyelmébe!

Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hiv. vegyész ur
 nyilatkozata:

„A Haggemmacher-féle Góliát maláta-sört reccizsálatom
 alapján főleg magas extrait és maláta cukor (maltase)
 tartalma követhetében a legkínótt maláta-sörök közé
 sorozom.”

—* Legkellemebb üdítő és tápláló ital. *—

Kapható nagyobb fűszerüzletekben.

Vároai és megyei telefon szám 206.

* 1896. ÁLLAMI ARANY-ÉREM. 1890. *

DEUTSCH IZIDOR

ÓRAS ÉS ÉKSZERÉSZ

ARAD, TEMPLUM-UTCZA, MINORITA-PALOTA.

Legelőcsőbb bevásárlási forrás

óra-, ékszer-, arany- és ezüstneműekben.

Legnagyobb választék!

Ékszertárgyak,

tört arany-, ezüstneműk és zálogczedulák

a legmagasabb árban megvételnek.

MORGENSTERN GYULA

fogorvosi műtermét

1901. november hó 1-sőtől

Salacz Gyula-utczza 7. szám alá

áthelyezi.